ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
ja
ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
avaliku teabe asjas nr. 2.1.-3/22/415

Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Ive Eevel
Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegemise aeg ja koht	18.03.2022 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	07.02.2022
Teabevaldaja	Narva Soldino Gümnaasium esindaja vandeadvokaat Britta Oltjer e-posti aadress: info@cuesta.ee
Teabevaldaja vastutav isik	direktor
Vaide esitaja (teabenõudja)	Baltic Restorants Estonia AS esindaja vandeadvokaat Sandor Elias e-posti aadress: Sandor.Elias@triniti.ee

RESOLUTSIOON:
avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1, § 51 lõike 1 punkti 1, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punktide 1 ja 2 ja Vabariigi Valitsuse seaduse § 75^1 lg 4 alusel
1) rahuldan vaide;
2) teen teabevaldajale täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:
- **tunnistada kehtetuks Narva Soldino Gümnaasiumi direktori 31.01.2022 käskkiri nr 1-7/33;**
- **täita Baltic Restorants Estonia AS-i poolt 25.01.2022 esitatud teabenõue.**

3) määran ettekirjutuse täitmise tähtajaks 28.03.2022.

AvTS § 52 kohaselt peab teabevaldaja ettekirjutuse saamisest alates viie tööpäeva jooksul võtma kasutusele abinõud ettekirjutuse täitmiseks ja teatama sellest Andmekaitse Inspektsioonile.

Ettekirjutuse täitmisest teatage hiljemalt märgitud tähtajaks Andmekaitse Inspektsioonile.

VAIDLUSTAMISVIIDE:
Kuivõrd käesoleva otsusega rahuldati vaie täielikult, saab **vaide esitaja** 30 päeva jooksul pöörduda Tallinna halduskohtusse üksnes juhul, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus

menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

Teabevaldaja saab ettekirjutuse (ülaltoodud punkt 2) vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades kas:
- haldusmenetluse seaduse kohase vaide Andmekaitse Inspektsiooni peadirektorile või
- halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse (sel juhul ei saa enam samas asjas vaiet läbi vaadata).

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

HOIATUS:
Kui teabevaldaja jätab Andmekaitse Inspektsiooni ettekirjutuse täitmata, võib Andmekaitse Inspektsioon pöörduda teabevaldaja kõrgemalseisva asutuse, isiku või kogu poole teenistusliku järelevalve korraldamiseks või ametniku suhtes distsiplinaarmenetluse algatamiseks. (AvTS § 10 lõiked 1 ja 4, § 53 lõige 1).

SUNNIRAHA HOIATUS:
Kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtajaks täitmata, määrab Andmekaitse Inspektsioon ettekirjutuse adressaadile avaliku teabe seaduse § 51 lõike 3 alusel:

Sunniraha 1000 eurot.

Sunniraha võib määrata korduvalt – kuni ettekirjutus on täidetud. Kui adressaat ei tasu sunniraha, edastatakse see kohtutäiturile täitemenetluse alustamiseks. Sel juhul lisanduvad sunnirahale kohtutäituri tasu ja muud täitekulud.

FAKTILISED ASJAOLUD:
1. Baltic Restaurants Estonia AS esindaja Advokaadibüroo Triniti vandeadvokaat Sandor Elias esitas 25.01.2022 Narva Soldino Gümnaasiumile teabenõude, milles palus väljastada riigihankes nr 234692 "Narva Soldino Gümnaasiumi toitlustusteenus" sõlmitud hankeleping P. DUSSMANN EESTI Osaühinguga (10068915).
2. Teabevaldaja keeldus 31.01.2022 soovitud lepingu väljastamisest põhjendusega, et see on määratud asutusesiseseks kasutamiseks.
3. 07.02.2022 esitas Baltic Restaurants Estonia AS volitatud esindaja Advokaadibüroo Triniti vandeadvokaat Sandor Elias Narva Soldino Gümnaasiumi teabenõude täitmisest keeldumise peale Andmekaitse Inspektsioonile vaide.
4. Inspektsioon pikendas vaide läbivaatamise tähtaega 20.03.2022.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:
Vaide esitaja taotleb AKI-lt teabevaldaja kohustamist tunnistama kehtetuks juurdepääsupiirang riigihankes nr 234692 „Narva Soldino Gümnaasiumi toitlustusteenus" P. DUSSMANN EESTI Osaühinguga sõlmitud hankelepingule ja täitma Baltic Restaurants Estonia AS-i poolt 25.01.2022 esitatud teabenõue teabenõudes taotletud ulatuses ja viisil või alternatiivselt täitma Baltic Restaurants Estonia AS-i poolt 25.01.2022 esitatud teabenõue osas, millele ei laiene ärisaladuse kaitse või pole muud alust juurdepääsu piirata.

Vaide esitaja põhjendab vaide esitamist järgmiselt:
1.1 Narva Soldino Gümnaasium keeldus vaide esitaja teabenõuet täitmast, viidates et P. DUSSMANN EESTI Osaühinguga 16.09.2021 sõlmitud hankeleping riigihankes nr 234692 „Narva Soldino Gümnaasiumi toitlustusteenus" olevat „määratud asutusesiseseks kasutamiseks", täpsustamata konkreetset alust.
1.2 Ainus teoreetiline asutusiseseks kasutamiseks tunnistamise alus oleks, kui hankeleping

sisaldaks P. DUSSMANN EESTI Osaühingu ärisaladust. Antud juhul ei saa aga hankeleping P. DUSSMANN EESTI Osaühingu ärisaladust sisaldada. Esiteks, hankelepingu projekt on ühe riigihanke alusdokumendi osana riigihangete registris avalikult kättesaadav. Teiseks, nimetatud hankelepingu projektile tuli lisada üksnes P. DUSSMANN EESTI Osaühingu pakutud koolilõuna ja – eine maksumused, mis on aga nii kõigile pakkujatele kui ka avalikkusele kättesaadavad. Seega ei vasta hankeleping ärisaladuse tunnustele.
1.3. Hankelepingu projekti järgi P. DUSSMANN EESTI Osaühingu pakkumust lepingule (lepinguga samasse digikonteinerisse) lisada ei tulnud. Samas, isegi kui seda tehti, ei saa ärisaladus olla hankeleping tervikuna.

ASJAOLUD
2.1 Riigihangete registri andmetel on Narva Soldino Gümnaasium (75026690) ja P. DUSSMANN EESTI Osaühing (10068915) 16.09.2021 sõlminud hankelepingu riigihankes nr 234692 „Narva Soldino Gümnaasiumi toitlustusteenus“.[1]
2.2 Riigihankes nr 234692 osales pakkujana ka vaide esitaja. Riigihankes nr 234692 on lõppenud ka kohtuvaidlus (vaide esitaja esitatud kaebuse alusel), mis ei puutu aga käesolevasse vaidesse.
2.3 Riigihanke alusdokumentide („RHAD“) (kättesaadavad riigihangete registrist[2]*) lisas 5 oli hankelepingu (toitlustamisteenuse osutamise lepingu) projekt, milles tuli lisaks informatiivsetele andmetele (ptk 1, p 2.1.3-2.1.4) täita üksnes koolilõuna täisportsjoni maksumus ühe õpilase kohta (p 9.1.1) ja koolieine täisportsjoni maksumus ühe õpilase jaoks (p 9.1.2).*
2.4 Koolilõuna ja koolieine maksumus ühe õpilase kohta oli ühtlasi hindamiskriteeriumiks (vt RHAD lisa 2 p II.1 ja II.2 ning RHAD dokument „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ tabeli read 1 ja 13).
2.5 Koolilõuna ja koolieine maksumus ühe õpilase kohta tuli esitada RHAD lisa 3 vormil (vt RHAD lisa 2 p II.1 ja II.2 ning RHAD lisa 3 p I ja II).
2.6 Pakkumuse maksumust ärisaladusena märkida ei võinud (vt RHAD dokument „Vastavustingimused“ alaptk „Ärisaladus“).
2.7 Kõigi pakkujatele, sh vaide esitajale avaldati kõigi pakkujate, sh P. DUSSMANN EESTI Osaühingu pakkumuste koolieine maksumus (P. DUSSMANN EESTI Osaühingu puhul 0,01 eurot) hankemenetluse käigus.
2.8 Riigihangete vaidlustuskomisjoni 01.09.2021 otsuse[3] *p-s 6.3 järgi avaldas hankija Narva Soldino Gümnaasium, et P. DUSSMANN EESTI Osaühingu pakkumuse koolilõuna maksumus on 0,99 eurot.*
2.9 Vaide esitaja esitas 25.01.2022 Narva Soldino Gümnaasiumiule teabenõude, milles palus väljastada riigihankes nr 234692 sõlmitud hankeleping P. DUSSMANN EESTI Osaühing.
2.10 Narva Soldino Gümnaasium keeldus 31.01.2022 vastuses teabenõude rahuldamisest, kuna „soovitud teave on määratud asutusesiseseks kasutamiseks.“

3. ÕIGUSLIKUD PÕHJENDUSED
3.1 AvTS § 46 lg 1 sätestab, et isik, kelle AvTS-is sätestatud õigusi on rikutud, võib vaidega pöörduda AvTS §-s 44 nimetatud järelevalveorgani poole või kaebusega halduskohtusse kas isiklikult või esindaja kaudu. AvTS § 44 p 1 kohaselt teostab järelevalvet AvTS ja selle alusel kehtestatud õigusaktide täitmise üle muu hulgas Andmekaitse Inspektsioon.
3.2 RHS § 1 lg 2 sätestab, et juurdepääs riigihangete andmetele ning nende andmete väljastamine ja avalikustamine toimub AvTS-is sätestatud korras, kui RHS-is ei ole sätestatud teisiti.
3.3 AvTS § 5 lg 1 sätestab, et teabevaldajaks on muu hulgas riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutus.
3.4 Andmekaitse Inspektsiooni („AKI“) avaldatud „Avaliku teabe seaduse üldjuhendi“[4] *(„AvTS üldjuhend“) § 5 joonealuse viite nr 4 kohaselt: „Teabevaldjaks on ka hallatavad asutused“.*
3.5 Seega, Narva Soldino Gümnaasium munitsiplaakooli ehk kohaliku omavalitsuse hallatava

[1] https://riigihanked.riik.ee/rhr-web/#/procurement/3055532/contracts/3788855
[2] https://riigihanked.riik.ee/rhr-web/#/procurement/3055532/documents?group=B
[3] https://riigihanked.riik.ee/rhr-web/#/procurement/3055532/disputes/189480/result
[4] https://www.aki.ee/sites/default/files/dokumendid/avaliku_teabe_seaduse_uldjuhend.pdf

asutusena (PGS § 2 lg 2) on teabevaldajaks AvTS tähenduses.
3.6 Narva Soldino Gümnaasium keeldus teabenõude rahuldamisest, kuna teave (hankeleping) olevat määratud asutusesiseseks kasutamiseks, täpsustamata konkreetset alust.
3.7 AvTS § 23 lg 1 p 1 sätestab, et teabevaldaja keeldub teabenõude täitmisest, kui taotletava teabe suhtes kehtivad juurdepääsupiirangud ja teabenõudjal ei ole taotletavale teabele juurdepääsuõigust.
3.8 AvTS § 35 kehtestab teabe asutusesiseseks tunnistamise alused.
3.9 Antud juhul saaks isegi teoorias kõne alla tulla vaid AvTS § 35 lg 1 p 17, mille kohaselt on teabevaldaja kohustatud tunnistama asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks teabe, mille avalikustamine võib kahjustada ärisaladust.
3.10 EKTÄKS § 5 lg 2 sätestab, et ärisaladus on teave, mis vastab järgmistele tingimustele: 1) see ei ole kogumis või üksikosade täpses paigutuses ja kokkupanus üldteada või kergesti kättesaadav nende ringkondade isikutele, kes tavaliselt kõnealust laadi teabega tegelevad; 2) sellel on kaubanduslik väärtus oma salajasuse tõttu ja 3) selle üle seaduslikku kontrolli omav isik on asjaoludest lähtuvalt võtnud vajalikke meetmeid, et hoida seda salajas.
3.11 Antud juhul ei ole täidetud mitte ükski ärisaladuse kumulatiivsetest tingimustest. Nimelt, hankeleping sõlmitakse riigihanke alusdokumentides ettenähtud tingimustel ja vastavuses edukaks tunnistatud pakkumusega (RHS § 126 lg 10 ja RHS § 120 lg 1). Järelikult tuli hankeleping sõlmida RHAD lisas 5 näidatud hankelepingu projekti järgi, lisades sinna üksnes informatiivsed andmed ning P. DUSSMANN EESTI Osaühingu pakutud koolilõuna ja koolieine maksumused. Viimati nimetatud on aga juba avalikud ja vaide esitajale teada (ning neid ei saanud ka RHAD kohaselt nagunii ärisaladusena määratleda).
3.12 Järelikult ei saa sõlmitud hankeleping ärisaladuseks olla.
3.13 AvTS üldjuhendi §-s 96 on selgitatud: „/---/ Lepingutes, sh ka hankelepingutes, konfidentsiaalsuskokkulepete sõlmimist piirab seadus (AvTS). Nimelt saavad teabevaldajad kehtestada dokumentidele, sh ka hankelepingutele, juurdepääsupiirangu üksnes juhul, kui selleks on seadust tulenev alus. Seega saab hankija lepingu teise poolega (hankemenetluse võitjaga) konfidentsiaalsuskokkuleppeid sõlmida üksnes niivõrd, kuivõrd selleks annab õiguse AvTS-st või eriseadusest tulenev konkreetne juurdepääsupiirangu alus. /---/ hankeleping ei saa olla täies ulatuses piiranguga. /---/ Kui lepingus siiski sisaldub kaitsmist vajav teave, näiteks ärisaladus või tehnoloogiliste lahenduste kirjeldus, ei muuda see lepingut täies ulatuses konfidentsiaalseks. Juurdepääsupiirang (näiteks AvTS § 35 lg 1 punktid 17 ja 10) tulebki sel juhul kehtestada üksnes sellele osale lepingust, mis vastavat teavet sisaldab. Ärisaladuse puhul tuleb vajadusel seda ka põhjendada (täiendavalt vaata ka § 33). Lepingus peavad olema kindlasti avalikud lepingu pooled, lepingu ese ja lepingu maksumus. Praktikas võib lepingule olla lisatud ka hankemenetluses esitatud pakkumus, millest osa andmeid võib kajastuda omakorda ka lepingus. Sellisel juhul saab lepingule lisatud pakkumuses olla konfidentsiaalne teave, mis sisaldab pakkuja ärisaladust või muud teavet, mis kahjustaks ettevõtete vahelist konkurentsi. /---/ Eeltoodu ei tähenda seda, et lepingu lisatud pakkumus ei või sisaldada piiranguga teavet, kuid sellisel juhul saab piirangu kehtestada kas AvTS-st või mõnest eriseadusest tuleneval alusel, juhul kui pakkumus sellist teavet sisaldab.“
3.14 Vaide esitaja märgib, et Narva linna munitsipaalkoolid viisid läbi toitlustusteenuse hanked paralleelselt. Näiteks sõlmis vaide esitaja analoogse sisuga hankelepingu Narva Kesklinna Gümnaasiumiga riigihankes nr 236366.5 Järelikult oleks arusaamatu, miks Narva Soldino Gümnaasiumi toitlustusteenuse hankelepingule pidanuks P. DUSSMANN EESTI Osaühingu pakkumuse lisama. Pealegi RHAD lisa 5 (hankelepingu projekti) p 2.1.4 kohaselt on toitlustaja pakkumus juba ise (ilma täiendava lisamiseta) hankelepingu lahutamatuks osaks (mida lepingu projekti järgi lepingule eraldi lisada ei tulnud).
3.15 Samas, isegi kui hankelepingu digikonteinerisse lisati kolmanda isiku pakkumust, ei saa sõlmitud hankeleping tervikuna ärisaladuseks olla ning see tuleb vaide esitajale avaldada osas, milles see ei sisalda P. DUSSMANN EESTI Osaühingu ärisaladust.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:
Edastan juuresolevaga kliendi, Narva Soldino Gümnaasiumi (edaspidi klient või hankija), nimel ja volitusel juuresolevaga vastuse Andmekaitse Inspektsiooni 14.02.2022

järelepärimisele nr 2.1.-3/22/415.

Faktilised asjaolud

1.1. Andmekaitse Inspektsioon esitas kliendile 14.02.2022 järelepärimise nr 2.1.-3/22/415.

1.2. Järelepärimises märgitu kohaselt on Baltic Restaurants Estonia AS (edaspidi teabenõudja) esitanud kliendile 25.01.2022 teabenõude, milles on palunud väljastada riigihankes viitenumbriga 234692 "Narva Soldino Gümnaasiumi toitlustusteenus" P. DUSSMANN EESTI Osaühingu (edaspidi kolmas isik) ja hankija vahel sõlmitud hankeleping. Teabevaldaja on vaides leidnud, et hankija on 31.01.2022 keeldunud õigusvastaselt soovitud lepingu väljastamisest põhjendusega, et see on määratud asutusesiseseks kasutamiseks.

1.3. Andmekaitse Inspektsioon on palunud hankijal hiljemalt 25.02.2022 edastada oma vastus järelpärimises esitatud küsimustele ning soovi korral oma täiendav arvamus ja vastuväited vaide osas.

1.4. Kliendi nimel esitan juuresolevaga vastuse Andmekaitse Inspektsiooni poolt järelepärimises esitatud küsimustele ja hankija seisukoha esitatud vaide kohta. Vastus Andmekaitse Inspektsiooni järelepärimisele on esitatud tähtaegselt.

2. Vastus järelepärimisele

2.1. Sissejuhatuseks on asjakohane selgitada, et teabenõudja esitas haldusasjas nr 3-21-2077 Narva Soldino Gümnaasiumi vastu kaebuse riigihankes viitenumbriga 234692 vastu võetud hankija otsuste kehtetuks tunnistamiseks ja Riigihangete vaidlustuskomisjoni 01.09.2021. a otsuse nr 143-21/234692 tühistamiseks.

2.2. Nimetatud kohtuasjas esitas hankija 24.09.2021 kohtule krüpteeritult kõnesolevas riigihankes sõlmitud hankelepingu (lisa 1). Hankija soovis tõendada sellega kohtumenetluses hankelepingu sõlmimise fakti kolmanda isiku ja hankija vahel. Kuivõrd hankija hinnangul ei omanud kohtuvaidluses tähendust lepingu sisu, vaid üksnes selle sõlmimise fakt, oli lepingu krüpteeritult esitamine põhjendatud ja vajalik. Hankija hinnangul võis leping sisaldada kolmanda isiku P. Dussmann Eesti OÜ ärisaladust.

2.3. Hankija selgitab, et hankelepingu sõlmimise fakt omas menetluses olulist tähendust, kuna (i) hankelepingu sõlmimise järgselt ei ole kaebajal võimalik nõuda esialgse õiguskaitse kohaldamise taotlemise kaudu hankelepingu sõlmimise keelamist; ning (ii) vastavalt halduskohtumenetluse seadustiku (HKMS) § 267 lg-st 4 tulenevalt ei tühista kohus hankelepingu aluseks olevat haldusakti juhul, kui hankija on sõlminud kehtiva hankelepingu.

2.4. Teabenõudja taotles korduvalt haldusasja nr 3-21-2077 menetluses õigust hankelepingu sisuga tutvumiseks, kuid kohus seda taotlust ei rahuldanud.

2.5. Tartu Ringkonnakohus tegi kõnesolevas kohtuasjas 20.01.2022 määruse, millega kuulutas haldusasja nr 3-21-2077 menetluse kinniseks 16.09.2021 hankelepingu (tl 105-109) osas ning jättis rahuldamata kaebaja taotluse eelnimetatud hankelepinguga tutvumiseks (lisa 2).

2.6. Kohus põhjendas määrust muuhulgas asjaoluga, et vaidlusalusel juhul esineb HKMS § 77 lg 1 ja TsMS § 38 lg 1 p 6 mõistes huvi kuulutada käesolev menetlus kõnealuse hankelepingu osas kinniseks ärisaladuse või muu sellesarnase saladuse hoidmiseks (vt määruse p 5). Samas alapunktis on kohus muuhulgas viidanud ka hankija huvile, mis on seotud lepingu saladuse kaitsega ning sellele tuginedes on Ringkonnakohus kuulutanud menetluse vastava lepingu osas kinniseks.

2.7. Hankija huvi ülimuslikkust võrreldes teabenõudja huviga on Ringkonnakohus rõhutanud ka määruse punktis 6. Kohus on muuhulgas selgelt märkinud: „Kuna ringkonnakohus eelpooltoodud põhjendustele tuginevalt nõustus vastustajaga, et esitatud 16.09.2021. a hankelepingu puhul on käesoleval juhul vastustaja huvi saladuse kaitseks kaalukam kaebaja õigusest asja avalikule arutamisele, siis jätab ringkonnakohus HKMS § 88 lg 2 ja § 79 lg 1 p 5 alusel rahuldamata kaebaja taotluse eelnimetatud hankelepinguga tutvumiseks."

2.8. Viidatud lahend jõustus 04.02.2022 (lahendi jõustumismärge märgitud lahendi juures).

2.9. HKMS § 177 lg 1 näeb ette, et jõustunud kohtuotsus on menetlusosalistele kohustuslik osas, milles lahendatakse kaebuses esitatud nõue kaebuse aluseks olevatel asjaoludel. HKMS

§ 178 lg 3 kohaselt kohaldatakse määrusele otsuse kohta sätestatut, kui seadusest või määruse olemusest ei tulene teisiti.
2.10. Arvestades eeltoodut ja tuginedes 04.02.2022 jõustunud kohtulahendile, millega kohus kuulutas haldusasja nr 3-21-2077 menetluse kinniseks kõnesoleva hankelepingu osas ning jättis rahuldamata kaebaja taotluse hankelepinguga tutvumiseks, kuulutas Narva Soldino Gümnaasiumi 31.01.2022 käskkirjaga (lisa 3) riigihankes viitenumbriga 234692 sõlmitud hankelepingu asutusesisekeks kasutamiseks.
2.11. Eeltoodust tulenevalt on hankija hankelepingu asutusesisekeks kasutamiseks määramisel juhindunud kohtulahendist haldusasjas nr 3-21-2077.

3. ***Hankija vastused Andmekaitse Inspektsiooni 14.02.2022 küsimustele***
3.1. Küsimus nr 1: Kas koolil on olemas vaide esitaja 25.01.2022 teabenõudes soovitud leping?
3.2. Narva Soldino Gümnaasium sõlmis riigihankes viitenumbriga 234692 hankelepingu 16.09.2021. Nimetatud lepingul on 1 lisa, mis on allkirjastatud 21.02.2022. Hankija on lisanud käesolevale vastusele nii lepingu kui ka selle lisa (vt käesoleva vastuse lisa 1).
3.3. Küsimus nr 2: Juhul kui on, siis missugusel õiguslikul alusel on lepingule kehtestatud juurdepääsupiirang?
3.4. Riigihankes viitenumbriga 234692 sõlmitud hankelepingule on kehtestatud Narva Soldino Gümnaasiumi käskkirjaga juurdepääsupiirang tulenevalt haldusasja nr 3-21-2077 20.01.2022 tehtud lahendist, mis on käesolevaks hetkeks jõustunud ning kohustuslik täitmiseks mõlemale poolele. Kohus on vastava määruse tegemisel juhindunud muuhulgas asjaolust, et leping võib sisaldada lepingu teise poole, P. Dussmann Eesti OÜ ärisaladust.
3.5. Küsimus nr 3 ja küsimus nr 4: Kas piirang laieneb kogu lepingule? Juhul kui piirang ei laiene lepingule täies ulatuses, siis miks ei väljastatud seda osa lepingust, millele piirang ei laiene?
3.6. Teabevaldaja on tulenevalt haldusasja nr 3-21-2077 20.01.2022 tehtud lahendist oma käskkirjaga kehtestanud juurdepääsupiirangu kogu dokumendile.
3.7. Küsimus nr 5.1: Kas kool on hinnanud, kas ärisaladuseks tunnistatud teave vastab ärisaladuse tunnustele ning on oma lepingupartnerilt küsinud selgitusi, kuidas ärisaladuseks tunnistatud teabe avalikustamine kahjustab tema ärihuve või annab teistele konkurentsieelise? Juhul kui lepingupartner on koolile vastavad põhjendused/selgitused edastanud, palun need edastada ka Andmekaitse Inspektsioonile.
3.8. Kool ei ole hinnanud lepingu tekstist või sisust lähtuvalt, milline osa lepingust võib lepingu teisele poolele avaldamise korral kahju tekitada. Hankija on juhindunud haldusasja nr 3-21-2077 20.01.2022 tehtud lahendist, millega kohus kuulutas haldusasja nr 3-21-2077 menetluse kinniseks 16.09.2021 hankelepingu osas ning jättis rahuldamata kaebaja taotluse eelnimetatud hankelepinguga tutvumiseks.
3.9. Küsimus nr 5.2: Selgitada, kuidas sellise teabe avalikustamine kahjustaks lepingupartneri ärihuve (sealjuures lähtudes mh EKTÄKS § 5 lõikest 2 ning asjaolust, et Riigihangete vaidlustuskomisjoni 01.09.2021 otsuses on märgitud nii P. DUSSMANN EESTI Osaühingu pakkumuse koolilõuna kui koolieine maksumused). Vajadusel küsida selleks selgitusi oma lepingupartnerilt.
3.10. Teabevaldaja on esitanud lepingupartnerile taotluse riigihankes 234692 sõlmitud hankelepingu osas ärisaladuse sisu ülevaatamiseks. Kolmas isik on vastanud sellele 25.02.2022 ning kinnitanud, et kolmanda isiku ärisaladuseks on menüüd. Kui leping neid ei sisalda on kolmas isik andnud nõusoleku lepingu avaldamiseks.
3.11. Juhul, kui Andmekaitse Inspektsioon asub seisukohale, et kõnesoleva hankelepingu väljastamine on vaatamata Tartu Ringkonnakohtu 20.01.2022 määrusele haldusasjas nr 3-21-2077 võimalik (arvestades ka kolmanda isiku 25.02.2022 vastust), on hankija valmis avaldama vaide esitajale viimase poolt nõutud dokumendi.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

1. Juurdepääs avalikule teabele

Avaliku teabe seadus (AvTS) § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduse või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Seega saab teabenõude korras küsida teabevaldaja valduses olevatest dokumentidest koopiaid või väljavõtteid. Sama paragrahvi lõike 2 kohaselt saab avalikule teabele juurdepääsu piirata üksnes juhul kui selleks on seadusest tulenev alus. Juurdepääsupiirangu alused on ära toodud AvTS §-s 35 ja valdkondade eriseadustes.

AvTS § 5 lg 1 punkt 1 sätestab, et teabevaldajaks on riigi ja kohaliku omavalitsuse asutused. Seega on Narva Soldino Gümnaasium kui Narva linna hallatav asutus (munitsipaalkool) teabevaldaja AvTS § 35 lg 1 p 1 mõistes, kes saab oma valduses olevale teabele juurdepääsu piirata üksnes juhul, kui selleks on seadusest tulenev alus.
Käesoleval juhul on inspektsioonile edastatud käskkirjast nähtuvalt juurdepääsupiirang kehtestatud AvTS § 35 lg 1 punkti 17 alusel ärisaladuse kaitseks.

2. Piirang ärisaladuse kaitseks

Tingimused, millele ärisaladus peab vastama, on ära toodud ebaausa konkurentsi takistamise ja ärisaladuse kaitse seaduse § 5 lg-s 2. Eelnimetatud sätte kohaselt peab ärisaladus vastama järgmistele tingimustele:
1) see ei ole kogumis või üksikosade täpses paigutuses ja kokkupanus üldteada või kergesti kättesaadav nende ringkondade isikutele, kes tavaliselt kõnealust laadi teabega tegelevad;
2) sellel on kaubanduslik väärtus oma salajasuse tõttu ja
3) selle üle seaduslikku kontrolli omav isik on asjaoludest lähtuvalt võtnud vajalikke meetmeid, et hoida seda salajas.

Seega ei ole mitte igasugune äripartneri teave käsitletav ärisaladusena, vaid ärisaladus peab vastama korraga eeltoodud kolmele tingimusele. Seega on ärisaladusel ettevõtja jaoks majanduslik väärtus, mis seisneb ka selles, et ärisaladus ei ole konkurentidele teada. Ärisaladuse puhul on tegemist teabega, mis garanteerib antud ettevõtja äritegevuse edukuse ning mille väljatöötamiseks või kogumiseks on ettevõtja teinud investeeringuid, mis vajavad õigustatult kaitset. Lisaks peab sellise informatsiooni avaldamine ohustama ettevõtja huve.

Kuna Narva Soldino Gümnaasium teabevaldajana kehtestab dokumentidele juurdepääsupiirangud, siis peab ta suutma ka hinnata ja vajadusel põhjendada, kuidas sellise teabe avalikustamine kahjustab äripartneri ärihuve, küsides vajadusel selleks selgitusi oma äripartnerilt.

Menetluse käigus on selgunud, et leping, mille väljastamist teabenõudja nõudis, ei sisalda teabevaldaja lepingupartneri ärisaladust (lepingupartneri 25.02.2022 kinnitusel on tema ärisaladuseks menüüd), seetõttu on teabe avalikustamise piiramine ärisaladuse kaitseks teabevaldaja poolt õigusvastane.

Küll aga on AvTS § 35 lg 1 p 19 alusel võimalik piirata seaduses sätestatud muu teavet.
Teabevaldaja on menetluse käigus selgitanud, et on 31.12.2022 tunnistanud lepingu piiranguga teabeks tulenevalt asjaolust, et 04.02.2022 jõustus kohtulahend[5], millega kohus kuulutas haldusasja nr 3-21-2077 menetluse kinniseks riigihankes viitenumbriga 234692 sõlmitud hankelepingu osas ning jättis rahuldamata kaebaja taotluse hankelepinguga tutvumiseks. Samas sellist alust juurdepääsupiirangu seadmise käskkirjast ei nähtu.

[5] Tartu Ringkonnakohtu 20.01.2022 määrus haldusasjas nr 3-21-2077

Tartu Ringkonnakohus on määrusest nähtuvalt otsuse tegemisel arvestanud eelkõige asjaolu, et vastav leping ei ole pooleli oleva haldusasja esemeks ning lähtunud üksnes teabevaldaja huvist lepingu saladuses hoidmiseks[6] ning sellest järeldanud, et viimasel esineb HKMS § 77 lg 1 ja TsMS § 38 lg 1 p 6 mõistes huvi kuulutada käesolev menetlus kõnealuse hankelepingu osas kinniseks ärisaladuse või muu sellesarnase saladuse hoidmiseks.

Kohus on jätnud arvestamata asjaolu, et riigi- ja kohaliku omavalitsusasutustel ega nende hallatavatel asutustel ei saa üldjuhul olla ärisaladust (v.a juhul, kui on tegemist selgelt ärilise teenuse osutamisega).
Kohus ei ole hinnanud seda, kas tegelikkuses sisaldab leping ärisaladust või mitte, ega ka asjaolu, kas leping on teabevaldaja poolt määratud piiranguga teabeks[7], samuti ei nähtu, et kohus oleks selles osas küsinud arvamust kolmandalt isikult, kelle ärisaladusega oleks saanud tegemist olla (ning kelle 25.02.2022 kinnitusel leping nende ärisaladust ei sisalda).

3. Teabenõude täitmisest keeldumine

AvTS § 23 sätestab alused teabenõude täitmisest keeldumiseks. Nimetatud paragrahvi lg 3 kohaselt teeb teabevaldaja teabenõude täitmisest keeldumise koos põhjendusega teabenõudjale teatavaks.

Käesoleval juhul on teabevaldaja keeldunud teabenõuet täitmast kuna dokument on määratud asutusesiseseks kasutamiseks. Selline teabenõude täitmisest keeldumine ei vasta AvTS § 23 lg 3 sätestatud nõudele ega haldusmenetluse seaduse üldise põhimõttele, et keeldumist tuleb alati põhjendada. Teabevaldajal on kohustus teabenõudjale selgitada, millisel õiguslikul alusel teabe piiramine toimub selliselt, et sellest teabenõudja ka aru saab. Ei piisa üksnes väitest, et teave on tunnistatud asutusesiseseks kasutamiseks.

Teabevaldaja ei ole käesoleval juhul põhjendanud, missugusel õiguslikul alusel ta teabenõude täitmisest keeldub, mistõttu tuleks kohustada teabevaldajat vaide esitaja teabenõuet uuesti läbi vaatama. Samas on aga menetluse käigus selgunud, et piirang on kehtestatud AvTS § 35 lg 1 p 17 alusel ärisaladuse kaitseks ning leping ei sisalda teabevaldaja lepingupartneri ärisaladust (menüüsid) ja koolil ei saa olla ärisaladust, mistõttu tuleb vaie rahuldada.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/
Ive Eevel
jurist
peadirektori volitusel

[6] Määruse punktis 5 märgib kohus: „Kuna vastustaja esitas kohtule taotluse piirata HKMS § 88 lg 2 ja § 79 lg 1 p 5 alusel kaebaja õigust 16.09.2021. a hankelepinguga tutvuda /---/ Eeltoodu tõttu ei ole alust pidada ka kaebaja huvi tutvuda toimikus oleva 16.09.2021. a hankelepinguga suuremaks vastustaja huvist saladuse kaitsele.“

[7] Sealjuures märgib inspektsioon, et leping on teabevaldaja poolt määratud piiranguga teabeks (ärisaladuse kaitseks) alles 31.01.2022 ning sedagi alusetult. Nimelt sätestab AvTS § 36 lg 1 p 9, et teabevaldaja ei tohi tunnistada asutusesiseseks kasutamiseks dokumente eelarvevahendite kasutamise kohta ja punktist 10 tulenevalt ka andmeid teabevaldaja varaliste kohutuste kohta. See kinnitab veelkord, et hankeleping ei saaks olla ka ärisaladuse olemasolul täies ulatuses piiranguga.